

Ўзбекистон

adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan • www.uzas.uz • 2009-yil, 29-may • № 22 (4005)

ПАРВОЗГА ШАЙЛАНАЁТГАН ЁШЛИК

Бугун Гулистан шаҳрида мамлакатимиз умумтаълим мактаблари ўқувчиликарининг "Умид ниҳоллари – 2009" мусобакалари старт олади.

Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан бошланган ва ўқувчи-ёшларни ҳар жиҳатдан чинкитирадиган бу мусобакалар ёш авлод валиларини она-Ватанини севиши ва химоя килишга, уни улуғлашга, қудратига курдатиша кўшишга хизмат қилиб келмоқда.

Истиклиолимизнинг дастлаби йилларидан бошлабоқ мамлакатимизда соғлом авлод тарбиясига алоҳида ўтибор берилса бошланди. Кадрлар тайёрлашнинг таомомини янги миллий дастури яратилди. "Фаразандларимиз биздан кўра кучли, билими; дона ва, албатта, баҳли бўлишлари шарт" деган эзгу ширг ўргата ташланди. Мустаким Ватанимизнинг биринчи ордени "Соғлом авлод учун" деб атади. Соғлом авлод тарбияси жамият хаётини ислоҳ килишнинг бош масадига айланди.

Ҳеч шубҳа йўл, соғлом авлод орзуси аждодларимиздан бизга ўтиб келётган, кон-конимизга сингиб кетган мукаддас интилишидир, — деб таъкидлаган эди Президентимиз Ислом Каримов. — Агар атобобаримизнинг турмуш тарзига, тафаккурига назар солсан, улар насли-насад, етти пуштнинг тозалигига, авлод-

нинг соғлигига жуда катта ўтибор беришганини кўрамиз. Лекин соғлом авлод тарбияси осон иш эмас. У ҳар бир инсон, ҳар бир оила, бутун жамиятдан жиддий ўтибор ва узулкиси меҳнатни талаб килади. Факат жисмоний жиҳатдан бақувуси бўлган одамини тарбиялаш учалик кийин эмас. Аммо уни ҳам жисмоний, ҳам мальявий жиҳатдан камол тоғтириши ѝғот мурракаб вазифа. Айника, бўлгуги кунда, мақварифи курашлар гоҳ ошкорга, гоҳ пинчона туслган хозирги нозик, калтис шароитда, таҳликали замонда бу масала хонядта долзарб аҳамиятига яратилганидан далолат" беради.

"Умид ниҳоллари" мусобакалари боси Гулистан шаҳрида жуда катта бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Кўпчап янги спорт ишотлари кадр остилдаги. Биргина "Алномиш" спорт мажмусида амалга оширилган йирик ҳажмадиги капитал ренструкция ишлари натижасида бу ерда бундан бўйн спортивнинг ўнга яқин тури билан мунтазам равишда шуғулланши мумкин бўлади.

Азиз фаразандларимизга бўлажак беллашувларда галаба ёр бўлишини тилайди. Истикмол ўзинча жонига жон бўлган сукъ,

фикрлар, улуг аждодларга муносабиб ворис бўлиш, ташаббусорлик борасидаги ютуклиаридан фахрлансак арзиди.

Гулистан шаҳрида бугундан бошлаб туман, шаҳар ва вилоятларда ўқазилган мусобакаларнинг 1792 нафар голбиги бадиий гимнастика, гандбол, футбол, волейбол, баскетбол, сузиш, тенис, кураш, шахмат ва бошқа соҳалар бўйича ўзаро беллашадилар. Ёшларнинг мусобакаларидаги ютуклиар, ҷаҳон ва эпчилликлари улар учун умумтаълим мактабларида ўқиши ва оммавий спорт билан шугулланшига нечеги имкониятлар яратилганидан далолат" беради.

"Умид ниҳоллари" мусобакалари боси Гулистан шаҳрида жуда катта бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Кўпчап янги спорт ишотлари кадр остилдаги. Биргина "Алномиш" спорт мажмусида амалга оширилган йирик ҳажмадиги капитал ренструкция ишлари натижасида бу ерда бундан бўйн спортивнинг ўнга яқин тури билан мунтазам равишда шуғулланши мумкин бўлади.

Таълим системасида шуаник, максаддан келиб чиккан холда амалга оширилган ўтиб тарбиявий ишлар кўп ўз самарасини бера бошлади. Бугун биз умумтаълим мактаблари ўқувчилиарининг билимларни ўзлаштириш, мустакил

«УМИД НИХОЛЛАРИ» КАСИДАСИ

Ёшлик ўқишининг зарлари тарқаб, Ҳаёт саҳнасига ёғимлоқи нур. Иктидор, зakovat жавҳари сараб, Миллат юрагидан сочиликмода дур! Бугун Сир бўйиде тўю томомса, Марҳабо, азизлар, дўстлар, марҳабо! Дарёлар, водис воҳалар оша Келган эй голиблар, зўрлар, марҳабо! Юддузлар тушгандек тўкилиб кўкдан, Сиз тараттган нурдан ёрулди осмон. Алномиш бўлса гар, сиздай али булган, Бўлса сиздай бўлган Рустам достон. Миллат шаъни ҳар он офтобдек буюк! Сиз миллат қадбид жўйиб турган кон.

Истикмол ўзинча жон бўлган сукъ,

Сиз ўзбек улғайтган темурий ўлон. Сиз чарчар булсангиз, ташна булсангиз, Пойнингизда мөхри дарё. Сирдарё. Фақат, ҳеч тегмасин ерга елкангиз, Дуо айтб оқар дарё Сирдарё. Эзгулик боғиде кўкартмок ниҳол Қадимий ўзбекинин аъянларни. Абдий инграсин кўнироқ мисол, Умид ниҳоллари тантаналари! Ёшлик ўқишининг зарлари тарқаб, Ҳаёт саҳнасига ёғимлоқи нур. Иктидор, зakovat жавҳари сараб, Миллат юрагидан сочиликмода дур!

Муҳаммад ИСМОИЛ

ТЕРРОРИЗМ – АСР ВАБОСИ

Терроризм бугунги кунда дунёнинг деярли барча минтақаларида инсон ҳаётига таҳдид солаётган, тинчлик-тотувники издан чиқариб, беѓуноҳ одамларининг курбон бўлишига сабаби бўлётгандан ўта хавфли ижтимоий-сиёсий ҳодиса сифатига қаралмоқда. Бу оғат йил ўтган сайнинг китъялар ва мамлакатларга ёйлиби, ўзининг жирканж башарасини намоён этэтири. Шундай экан, аср вабоси деб аталиши бу оғатнинг олдини олиш, унинг молиявий илдизларини қиркин жаҳон ҳамжамияти олдида турган энг муҳим вазифалардан бирни ҳисобланади.

Президентимиз Ислом Каримов БМТ Баш Ассамблеясининг 48-сессиони сўзларнинг нутқида Ўзбекистон экстремизм, терроризм, ҳар қандай кўринишдаги диний фанатизм ва ақида-парастликни қатъянган коралашни баён қилиб, жаҳон ҳамжамиятияни бу иллатга нисбатан бефарқ бўлмаслика, можаролар кучайиб, олов олишигача кутуб ўтириш, саъй-харақатларни ўз вақтида бирлашибдири, ягона мақсад йўлида ҳамжихатлик билан ҳаракат килишига, беҳуда кон тўкилишнинг олдини олиши даъват этган эди. Бундан тўкик йил аввал "Терроризмга карши кураш турғисида"ги Конунийнинг кабул килиниши, Юртошимишининг кўпбўл асрарларидан ҳалқаро терроризмнинг максад-мудодалари, хомий ва раҳнамолари аниқ мисоллар билан очиб берилганини маклакатимизда бу муаммога жиддий ўтибор билан қаралётгандарига додолатиди.

Халқаро терроризм ва унга қарши кураш билан боғлик муммалар Бирлашган Миллатлар Ташкилотида кўп бор мухокама этилган, шу кунга қадар 12 та расмий хужжат, 16 та конвенция, 2 та протокол қабул килинган. БМТ Баш Ассамблеяси 2006 йилнинг 8 сентябринда ўзининг терроризмга карши глобал стратегиясини тасдиқлари ва уни босқинча-босқич амалга оширишга кириши.

Сўнгги пайдалар терроризм ва унга қарши кураш муммаларига багишланган кўплаб назарий асарлар ёзили, китоблар чон этилди. Аммо уларнинг кўпчилиги бу иллатнинг илдизлари, юзага келиш сабаблари, айниқса, манбалари чукур таҳлили, ўз-ўзидан равшани, бундай таҳлилисиз терроризм мөхиятини тушуниш, ҳам дисидентин табнатини англаш ва, энг муҳими, ўнга қарши самарали кураш чораларни биглилаштириб килиб. Шу мазнада сиёсий фанлар доктори Шўҳрат Гойназаровининг "Ўзбекистон Республикаси икни ишлар вазирилиги Академиясида тайёрланган" "Ўзбекистон" нашриёт.

Давра сұхбати

Давра сұх

Давлат мукофотига номзодлар

Ўтган асрнинг 70-йиллари миллий насримиз майдонига янги ис-тъедодлар кириб келди: Тогай Мурод, Мурод Муҳаммад Дўст, Хай-ридин Султоновлардан иборат навқирон авлод адабий жараёнга ўзгача бир тўлқин, рух баҳш этди, "адабий ахоли" сафига ўнла-бетакор тирик одамлар образини олиб кирди. Улар сафида қирк йилдан бери чарх авзомига қараб иккисинади, оғизмай, товламас-дан ўзлигига, ҳәтийт, ижодий тутумига содик қолиб келётган Эр-кин Аъзам ҳам бор. Эркиннинг "Чироқлар ўнмаган кечаси", "Ото-йининг туғилган йили", "Айониннинг жайдари олмаси", "Байрамдан бошқа кунлар", "Олам ям-яшил", "Жавоб", "Пакананинн ошик күнгли", "Шоирнинг тўйи" каби латиф лиризм, ажби серзваз юмор, гаройиб дилтортар киноя, пичинг, истехзодлар билан йўргилган хикоя, киссаларни милий адабий тафсакумизининг узвий кисми, бетакор номуналарни сифатида адабётимизда ўзига хос ҳодиса-бўлди, адабий-иммий жамоатчилик томонидан эътироф этилди.

Муайян танағусудан кейин "гроп-посса" бир йилини изланышлар маҳсулни бўлган "Жаннат ўзи кайдадир" деб номланган китобини варзакаганди, бир то-мондан, талабалик йиллардан биз билган, бугун 60 ёш бусагасида, сонча ѡк оралаган чогига ҳам ёшлика хос ўша завку шавк, ҳам аччик, ҳам шўх-шодон табассумини ўйкотмаган, айни пайтада ҳаётда, ижтимоий фаолиятда, бадий ижодда катта таъкида тўплаган етук камол сохиби ҳафаси шундокнина куз олдингиздан намоён бўлади.

Эркин айрим ижодкорлар каби айтадиган гали "хикоя" ёки "кисса" жанри кобигига сифмай қолгани учун ўзини "роман" гиurmadi, ҳамон ҳикоятига киссанасиглигича қолди. Китобдан жой олган "Ёзувчи" ва "Аралашшўрғон" хикояларни бу ихчам жандро ҳам романга татибулигидан одамлар кисмати, дарди-дунё-сими ифодалаш мумкин эканлигини тасдиқлаб турибди. Тулумага "Таджик" журналига пешшавха тарикасида ёзилган, журналхонада ўтибкорини қозонган публицист министроларни ҳам ки-ритилган. Айни мутасаб ҳикоя намуналарни эслатадиган бу турасларда ҳам кўримни манзаралар орқали кўламли фикр-мулоҳазалар иллари сурилган.

Муаллифининг сўнгиги йиллар ижодидан янгилик бўлган драма ва киносцена-рия жанри намуналари келас, бу борада ҳам ўша биз билган Эркинжон барбир, ўзигига содик қолган. Чончии, "Сув ёқалаб", "Забаржад", асарлари кинокисса деб юритилган, "Жаннат ўзи кайдадир" асосида ажойиб фильмлар яратиди, амма унда асан ҳам айни пайтада ўтиқ кисмана намунаси тарзидан шав, билан ўқилади. Адабингин дилбар лирик тақлинилари, латиф юмори, кинокесатиқлари эса аввалингарира кўра кенгрок, теранроқ бадийи, ижтимоий-фалсафий кўлам касб этади. Китобга кирган асарларнинг деглари ҳаммаси айни шу кунларимиз, шу кунги одамларнинг — замондошларнинг кисмати, дарди-дунёси, уларни кийнгитган ҳаёт, турмуш муаммолари устида баҳс этади. Бир тизимдан ижинчи бир тизимга ўтиш давари замондошлар табиатиди, қарашлариди, кисматиди, рухнишида юз берадиган зерлиши, ўғаршилар жамини зиддиятлари, мўебат ва манфий томонлари, долғалари ва оғриклини билан кўз олдингизда баралла гавдаланади. Китобда қад ростлаган одамларни ҳаёлан бир сафра тизиз чиқсангиз, гўё моҳир рассом чизган портретлар галересига бирма-бир кўз олдингиздан ўтади, пойтахт фуқароларидан тортиб олис тоғ кишлоғи одамлари — фан, тавлии соҳаси ходимлари, разбар-арбоб, ўзувчи, журналист, шўродан колган одамлар,

оддий ўй бекасидан тортиб бозор муносабатлари ассосида шаклланётган жаҳонга шисбизменлар... ўнла, балки, юзлаб бир-бирини асло тақоррап-майдиган тирик одамлар — адабий пер-сонажлар... Китобда қимирлаган жон борки, ҳар бирининг ўз табати, таби-тига яраша ўз қарши, манфаати, дар-ди дунёси, кисмати бор. Ёзувчининг ўзи ўтироф этганидек, китоб ҳафомони-ри орасида яхшии ҳам бор, ёмони ҳам бор. Колаверса, "хикоя" деганимизнинг осийи бандар сифатида охиз томони, ёмонларнинг эса лоп этиб ижобий фа-

ЯНГИ АСР ОДАМАРИ

зилатлари ҳам кўзга ташланади. Дарвоке, ўзимиз шундай эмасизми? Бегуноҳ фаршига бўлганимизда осмонларда парвоз килип юрмасмиди... "Гунохкор" пар ҳам Аллонхоннинг бандаси, пайти келип қалби тубида чўйкик ётган чин инсоний туғулигари бирдан юзага чиқса не ажаб! Китобда айни шу мангу ҳақиқатни тасдиқлайдиган ўнла бломат ҳәтийт ла-вҳалар бор.

Илк бор "ЎзАС"нинг иккি сонидаги ўнга имзо чекишига келганда дўйондор, дайди шопир, фан номзоди, доцент, оқисокол, мұхбир — барчаси ўзини четти олади, чунки барчасининг тили кисик, Каттакон оларга ўтказиб кўйган... Бир-бираидан кулигила лавҳалар билан танишиб хандон отиб кўласиз — айни чоқда беихтиёр кўнглингиздан бир аламии савоб ўтиди: "Ўша таниш одамлар ўнрида мен бўлсам нима килардим?!" Бу саволга жавоб топполмай ўйланни коласиз... Ана, ас санъат асариниң сир-асори, кучи!

Кинокисаларда ҳәтийт панорамаси, қарвови янда кенгайни. "Сув ёқалаб" асарида оддийгина кундаклик воеқа қаламга олинади — сабоб раис Болта Мардон иккни ўлғини ёнга олиб сувга ташна кўргонга сув көлтиради; шу жароёнда у бир қатор ҳамшишларни каламга олинган "Жаннат ўзи кайдадир" асарлари ҳам жиддий ўй-мушоҳадалар, тегран иммил таҳлил, талкинлар учун асариниң сир-асори, кучи!

Аммо унга имзо чекишига келганда дўйондор, дайди шопир, фан номзоди, доцент, оқисокол, мұхбир — барчаси ўзини четти олади, чунки барчасининг тили кисик, Каттакон оларга ўтказиб кўйган... Бир-бираидан кулигила лавҳалар билан танишиб хандон отиб кўласиз — айни чоқда беихтиёр кўнглингиздан бир аламии савоб ўтиди: "Ўша таниш одамлар ўнрида мен бўлсам нима килардим?!" Бу саволга жавоб топполмай ўйланни коласиз... Ана, ас санъат асариниң сир-асори, кучи!

бада бу хил қилмиш-қидирмish гирт бемаънилик, оғлирлик, гуноҳи азим эканига икор бўлади. У афсус-надомат билан: "Мехнатни сиз кильдингиз-ку" Шуни билмай мен бир лодону овсармидим? Нима зарил денг-а! Мана, ҳаммагинаси қолиб кетар өкан", дейди. Бир қарашда бечораҳол, факури ҳақир, ношуд-нота-вон, омадисиз, хотто аслом, иши-ши шарифи ҳам номалум, шунчаки киноя аралаш "домла", "мұхаррир", "евзувчи" деб юритилган зотин ўша абадий мафтиункор туйбаги, сифатида қалбингизда қолади. Унинг корибаона кубаси — "боги эрам"-ига кўз олайтирганларни, охир-оқибат кора ер ютиди. Шу тарика бошдан-оёк ўзини шавасси, киноя-кеасати, истех-з, овсарона донишмандлик билан йўргилган гаройиб мусиқий кўз эзгуликкнинг мадхи, қабохатнинг инқизози, инкородоб дюрасидан четта чиқишилар қалбини ўтайди.

"Сув ёқалаб" асарида бу азamat до-нишмад оқсоқолнинг шахсий-интим хаётни билан боғлиқ нозиг солишганда, қалди-анда оғрик сезади, аммо ўзига эмас, ўша беъз кимсаларнинг ҳолига ачина-ди. Айниска, ҳамюртлар орасида авж олган нафо балоси, бу йўлда ўзини ҳар ёқка уришлар, ҳаддан ошишлар, ахлок-одоб дюрасидан четта чиқишилар қал-бini ўтайди.

Чинакан санъат асари бамисоли қалб кўзига — китобон унда ўзини, анри-роғи, ўзининг охиз жихатларини кўради, кўриб андах хижолат тортиди. "Ара-лашшўрғон" ана шундай асарлар си-ридан, "Каттаконинг кўнгли" кечайо кундуз акиллаб кўргон ахлига тинчлик бермайди. Кўргон ахли чора излаб охир-и Каттаконга очик ҳат — илтимоснома ёзишига аҳд қилид; никоят, ҳат тайёр,

Бирин кур дейинни, бирин гулойим,

Суймаганим суйганимдан мулойим.

Бу қандай кўргилин экан, Худойим,

Кўнглимда бир ёр.

У дунёдан ана шундай армон билан ўтиётур. У умрининг поёнидан шу армоми, кўнгил асарорни энг якин кишиши — ўз зурийдига очади, зурийдиди, қолверса, авлодлар учун чигал кисмат бир сабоб бўлишини истайди... Умр саводси останосида иккисинади турган ўлигига карата: "Кўнглингинг ҳара, болам! Лекин уйлансанг, шундай бирорини топиб хотин қилингни, сира-сира жонингга тегмаси! Нече йил ўтса ҳам! Буниси энди ҳар кимга насиб ётавер-майди, албатт, Бўлмаса, бу савдо — бир умрлик азоб!", дейди алам билан. Айни шу лавҳа асарнинг, ҳафомонинг жозиги кунини ҳам очиб юбордади. Бир умрлик азоб ўлим билан интихосига етади.

Ўз бўлганидан колмайдиган, ўжар, тантли, шаддод киз-аёл кисматидан бахс ётвичи "Забаржад", бўлгунги эврилишадан замонида бир оила аъзолари орасида юз берган зиддият, бўлинишлар қаламга олинган "Жаннат ўзи кайдадир" асарлари ҳам жиддий ўй-мушоҳадалар, тегран иммил таҳлил, ҳаддидан ошган ҳафомонлар та-дирида...

Дарҳакат, тарихнинг мана шундай ахвалини кенгайни. "Сув ёқалаб" асарида оддийгина кундаклик воеқа қаламга олинади — сабоб раис Болта Мардон иккни ўлғини ёнга олиб сувга ташна кўргонга сув көлтиради; шу жароёнда у бир қатор ҳамшишларни каламга олинган "Жаннат ўзи кайдадир" асарлари ҳам жиддий ўй-мушоҳадалар, тегран иммил таҳлил, ҳаддидан ошган ҳафомонлар та-дирида...

Дарҳакат, тарихнинг мана шундай ахвалини кенгайни. "Сув ёқалаб" асарида оддийгина кундаклик воеқа қаламга олинади — сабоб раис Болта Мардон иккни ўлғини ёнга олиб сувга ташна кўргонга сув көлтиради; шу жароёнда у бир қатор ҳамшишларни каламга олинган "Жаннат ўзи кайдадир" асарлари ҳам жиддий ўй-мушоҳадалар, тегран иммил таҳлил, ҳаддидан ошган ҳафомонлар та-дирида...

Китобни ёткенини ўтилди, таҳлил, ҳаддидан

ЗИЁ САИД ЗИЁСИ

XX асрнинг 20-30-йиллари ўзбек матбуоти ва театри соҳаларида фаол ишлаганлардан биро Зиё Саидид. У 1901 йили Тошкентнинг Дегрез маҳалласида таваллуд тодди. Ёшлигига ота-онадан жудо бўлиб, поччаси — мъарифатпарвар Содин Мирзаев оиласида ёди, эскина хат-савод ўрганди. Кейинчалик бойлар эшигига хизматкор, фабрикаларда кора иши бўлди, им-мъарифатга чанқоғлигидан кечкурунлари мадрасасда ўқиди, замонавий адабиёт ва матбуот, театр ҳаваскорларининг томошалари билан таниша бошлади. Бунинг таъсирида кейинчалик (1917 йил октябр тұнтарышидан сўнг) маҳалласида ўша даврнинг таники режиссёrlари ёрдамида театр ҳаваскорларини тўплаб, кинематографистик саҳни ўйинлари кўрсата бошлади. Ўзбекистон халқ ўзбеки Назир Сафаров «Устозим Зиё Саид хакида» мақоласида ўзишина, Зиё Саид 1919 йили Дегрез маҳалласидаги чиланглар ушумаси кошида Манон Уйргар билан бирга «Эл тузар» деб номланган ҳаваскор театр группаси тузиб, спектаклар қўйган (Зиё Саид Танланган асарлар. Т., 1974, 5-б). «Эл тузар» группаси Дегрез маҳалласида жойлашгани учун, — деб хотираиди бу њакда шоир Файратий, — Ҳамза Ҳакимзода кўпична Зиё Саид меҳмонхонасига тушар эди. Мен 1919 йили Зиё Саид кўмугиди устоз Ҳамза билан танишиб, унинг кимматли маслаҳатларига мушарраф бўлганим.

Ҳамзанинг «Фарона фохиаси» ва «Иффат кўбони» каби машҳур асарлари шу меҳмонхонага репетиция килиниб, «Шарқ» саҳасида кўйилганди. Ҳамза ва Ўйргулардан ўрганиб, қалам тебризига ҳаракат қилган Зиё Саид кинематографистик саҳнига киришди... («Ўзбекистон маданияти» газетаси, 1972 йил 16 декабр).

1920 йили амирик тузуми афдарилган, Бухоро жумхуриятига ишга юборилган Зиё Саид амир тарафдорларининг янги ҳукумати қарши яширин курашларни фош килишига фаол иши олиб боради. Кейинчалик Тошкентга кўйтиб, бу ерда матбуот соҳалари хизмат кила бошлади. Янги њаёт ва тараққийтага тўсик бўлаётган хрофот ва жаҳолатта, бюрократизм иллатларига қарши кураш руҳиди бир катор сатирик хикоя, фелетон ва саҳна асарлари ёзи («Эски мактаб» ва «Ислом килинг») мактабнинг хоси-

ятлари хакида», «Энди нима қимлек кер?», «Конни кун», «Тўралик сиртмоғи?». Ўзбек театрининг босиб ўтган йўли, саҳнаштирган басъи асарларининг ютуқ ва камимиликлари хакида мақола ва тақризлар ёзи («Ўзбек театрининг хозирлиги олива истикли», «Ўтдан парчалар», «Пахта шумгʻили», «Рустам», «Ҳамза театри») ўтган йўли ва бошларо.

У «Муштум»да ишлаб, унинг 25-сони қишичи муносабати билан биринчи ўзбек сатирик матбуотининг роли ва аҳамияти хакида шундай ёзи: «Озарбайжонда чиқадурган «Муло Насридин» озарбайжон элининг жаҳолат ва гафтал уйисидан ўтишиб, тараққий томон юзлаштиришга биринчи сабабларни савонида экан, «Муштум» кам ўзининг чарчамас давомида «Муло Насридин» каторига кириб ва шунинн олдидан жой олишига шубҳа йўк» (Зиё Саид. «Муштум»нинг тўйи», «Тўркистон» газетаси, 1924, 7 апрел). Бугина эмас, у 1927 йилда «Ўзбек вакти» матбуоти тарихига мөнли китобин нашр этиди. Китобига 50 йилдан ортик вакт ичидаги Туркестондаги маҳфий ақсликлилар миљатчилик ташкилотининг аъзоси бўлган «Ўзбекистондаги маҳфий ақсликлилар» (1870-1927 йиллар) номли китобин ортик ва ўзбек вакти матбуоти тарихини бой фикрлар асосида ёритиб берди. Уларнинг ўз олдиликлари кўрсанг асосий максад ва вазифалари, гоявий-сиёсий йўналиши ва бу

борада бажарган ишлари хусусида ва мулоҳазаларини билдиради. Китобнинг, айниска, «Кора давр ва унинг вақти кора матбуоти» кисмida Туркiston генерал-губернаторлигининг гоявий-сиёсий органи бўлган «Туркестанская туземная газета» (1870-1917) ва унинг ўзбекчиси «Туркiston вилоятининг газети» (муҳаррини Николай Остроумов)нинг ҳоризменинг ўла-даги мустамлакачилик сиёсатига хизмат килганини, бу борада газетнинг тутган турли йўл ва усулларини унинг саҳифаларидаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид қамалганидан кейин кўп ўтмай — 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбархон килган мадрасада тархонида яшайтиришга киришда ўзбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда Зиё Саид раҳбарлик килган таънитга шаҳарнига ёхидаги ҳайрли ишларига киришда ўзбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармаси кошида бўйи ўтган маҳсус мажлис карори билан узбекистондаги маколалар орқали очиб берди. Бу ва асар кейинчалик бу борада республикамиз тарихи олимлари тарафидан яратилган гафталарни олдиб ташланади. Шундан кейин матбуотда

Зиё Саид 1937 йил 10 сентябрда ўзбекистон санъат ишлари бошқармас

БИЗЛАРНИ НОСИР OFA КАШФ ЭТДИ

Бу гапни ўн йиллар оддиги Тошкентда шоирларнинг бири ҳазил тариқасида айтган эди. Лекин бу ҳазил эмас, аслида ҳакиқатта жуда якин гап. Ростдан ҳам бизларни — Сайловбой Жумагулов иккенимизни багрикенг в олийонад устозимиз Носир Фозилов қашф этган.

1983 йили "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасидаги шоир Иброймон Юсуповнинг "ок йўл"и билан менинг "Жаннатдан саломнома" деган ҳажвий хикомон чон килинди. Шу кунлари Сайловбойнинг ҳам бир неча хикояси радионинг "Табассум"ида, сал кейинрек Москва радиодиспансерининг "Доброе утро"

Сурада:
Н.ФОЗИЛОВ ва М.НИЗАНОВ

эшиттиришларидаги берилиб, қувончдан иккенимизнинг ҳам обёғимиз ерга тегмай колди. Охири, шу қувонч таъсирида Нукусга сифмай, ёнда иккенимиз Тошкентга қараб йўлга чиқдик. Чикинга-ку чиқдик, бирок бориб кўнадиган белгли бир манзилимиз йўл эди. Қайси таҳрияряга борсак, бизни танийди? Менинг ҳикоями кимдир бирор ё ўқиган, ё ўқимаган. Сайловбойнинг интермедијасини бирор эшиттими-эшитмадими, худо билди.

Хуллас, таваккал дедик-да, "Ёшик" журналини таҳрияритга бош тиқдик. "Ё, худо, деган кулини, чиқариб кўяр Йилига" дегандариди, журналнинг биро муҳаррири Омон Матчин менинг ўзи ҳажвиямини ўқиган бўлиб чиқди. Чамаси, газетада Иброймон оғанинг чати билан боғилга, "бунда бир нарса бор-ов", деган бўлса керак-да.

Мен ҳикояларнингни олиб қолмай, — деди у кичинка қозоз олиб. — Ҳозир сизларга бир хот ёзиб бераман, шунни Гафур Ғулом нашриётидаги Носир Фозилов деган ёзувчига олиб борасизлар, у киши қораклопчани яхши тушуниди. Мен ҳам тушунман-у, лекин у кишининг ўқигани бошқача, агар хикояларини маъқул келиб колса, ўзи ағдариб ҳам ташлайди. Эълон қилиши мен-га кўяверасизлар.

Наширётини осонигина топиги бордик. Носир оға ўтирадиган хонанни кўрсатиб юборишиди. Хонада уч одам ўтирган экан. Тўрда, ўнг томонда гавдади билди, унинг каршиликни сабодонларига. — Чамаси, газетада Иброймон оғанинг чати билан боғилга, "бунда бир нарса бор-ов", деган бўлса керак-да.

— Мен ҳикояларнингни олиб қолмай, — деди у кичинка қозоз олиб. — Ҳозир сизларга бир хот ёзиб бераман, шунни Гафур Ғулом нашриётидаги Носир Фозилов деган ёзувчига олиб борасизлар, у киши қораклопчани яхши тушуниди. Мен ҳам тушунман-у, лекин у кишининг ўқигани бошқача, агар хикояларини маъқул келиб колса, ўзи ағдариб ҳам ташлайди. Эълон қилиши мен-га кўяверасизлар.

Кишияни осонигина топиги бордик. Носир оға ўтирадиган хонанни кўрсатиб юборишиди. Хонада уч одам ўтирган экан. Тўрда, ўнг томонда гавдади билди, унинг каршиликни сабодонларига. — Чамаси, газетада Иброймон оғанинг чати билан боғилга, "бунда бир нарса бор-ов", деган бўлса керак-да.

— Керак бўлса нима килиб турибизлар, бу ёқса ўтмайсизларми? — деди кичинка сариси киши. — Носир оғанинг чати билан боғилга, "бунда бир нарса бор-ов", деган бўлса керак-да.

— Бизлар Носир Фозилов деган ёзувчи керак эди, — дедик бўсағада туриб.

— Керак бўлса нима килиб турибизлар, бу ёқса ўтмайсизларми? — деди кичинка сариси киши. — Носир оғанинг чати билан боғилга, "бунда бир нарса бор-ов", деган бўлса керак-да.

— Гап бундай, шоирлар, — деди Носир ака бизларни олидига буш курсинирага ўтирадига таклиф килиб. — Тошкентда кораклоп, ижодкорлар учун менинг яхшиликни одам йўл. Мен сизларнинг Асен Бегимовингиздан бошлаб, Караматдин Сultonton дейсизми, Адендан Тахимуродов дейсизми, Турдимурод оғами, хуллас, кўп ёзувчиларнингни

УЧ УЧРАШУВ, ФАЛАБА

Яна сафарда дeng. Бунакаси камдан-кам бўлади. ОФК кубогини кўлга киритиш учун ўтказиладиган беллашувларда юртимиз шарафини химоя килаётган Фарғонанинг "Нефти" жамоаси Суря пойтахти Даҳашкда маҳаллий "Ал-Мажид" клубини мағлубиятга учратиб (пеналтилар бўйинча

3:1), мусобаканинг чорак финалига йўлланманни кўлга киритди.

Осиё чемпионлар лигасида дадил иштирок эттаётган "Бундекор" калдироҷолари Эронда "Пируз" жамоасига карши майдонга чиқиб, ўзига хос шиддатли да сермазмун ўйин намоиш этишиди. Рақиблар дарвозасига кирилган ягона тўр (Ривалдо, пеналтидан) ҳамшахарларни миз галабасини тасминлади.

Шу куни ярим тунда "Пахтакор" командаси тўпсуралари Саидия Арабистонининг анча машҳур ва тажриби "Ал-Иттифак" жамоаси межони бўлишиди. Шиддатли кечган учрашувда вакилларимиз 2:0 хисобида ажойиб галабани кўлга киритди. Учрашув якунланшига санокли дақиқалар колганида Александр Гейнрих томонидан бажариладиган жарима зарбаси ўзбу мусобакаларда дарвозаларга кирилган энг чиройли голлардан бири бўлди.

Хар уч жамоага набрадаги босқичда зафар тилаймиз.

Сайд Ахмаднинг ўзи ўзбек ёзувчиларига карати: "Бир ўқиб кўринг, илтимос, бир ўқинг, туфлаган туприги илонни ўлдирадиган бунака ҳажвичларни тан олмасдан илоҳ йўк", деб ёзган эди сўзбошисида.

Шунинг изидан "Муштум" кутубхонаси туркумидаги шоир Сайд Ахмад сўзбoshi ёзган китобларимиз чиқди. Китобларимизни дарёга киритиши, сурат чиздириши — ҳамма-ҳаммасини Носир аканг ўзи ўзбеклар, биз фикатошимиз чикнандан кейин бўлганим, холос.

Хуллас, бу кишининг хизматлари туфайли қачон Тошкентга борадиган бўлсан, барча таҳрияриятларда бизнисни асарларга ўшил чирок ённи турдиган бўлди.

— Одиларинга менинг тушшиб юришим шарт эмас, — деди у кейинроқ. — Редакцияларга ўзларинг бораверинглар...

— Бизлар у ердагиларни танимаймизку...

— Сизлар танимасангиз, улар сизларни танийди, — деди-да, дарҳол сим киқиб кимнайдир чиқди. — Эй шоир, мен сизларга иккита кўзи қисик қораклопларни юбрайаман, яхши кутиб олинглар. Менга қаранглар, бизлар Москавага ўтгай боласиз, лекин билб қўйинглар, қораклоплар биз учун ўтгай эмас, улар буз билан эт ва тирноқдай қон-кариндош, — деди.

Энди яхши редакцияга борсан:

— Ўх-ху. Носир оғанинг болалари кевляти-ку, — деб кулиб кутиб оладиган бўлишиди.

Бу, албатта, таҳриятидагилар нотанини малилларини яхши кутиб олмайди, деган гап эмас, лекин боргана чуқоч очиб кулиб қаршилагана не етсин!?

Гапнинг пўсткаллasi, Носир оға бизларни худди бўри ўз болаларини овга ўргатгандай икодига, мумомалага ўргатди, тарбиялади. У факат асарларимизни таржима килиб кўя колмасди, уларнинг ўзин қилиниши, тезор юқувчиларга ётиб бориши учун ҳам жон куидирар, ёзганиларининг хато-камилликларини хам кўрсатади, салгина мувфақиятларимиздан ўзида ўт ўсвинаради. Но-сирик ака катта бошни кичи килиб бизни ўз боласидай авайлаб-ўтириди, ўзбек ёзувчилари орасидаги танилишинида "олтин кўпик" бўлди. Бу орада мен "Ёшик", "Муштум" журналлари мукофотларини лауреати бўлдим. Буям устозиминг фамхўрлигидан, деб билман. Энди Тошкентга борсан устозга салом бермай кета олмаман.

Якиндан Турсунбой Адашбоев иккенимизнинг Тошкентга ижодий сафаримиз унча мувфақият козонамандагандай эди. Лекин бининг қувонни изизда экан. Кечикмай, "Ёшик" журналида менинг ҳажвияларим, "Адабий" газетасидаги Сайловбойни чиқиб ўтади. Бу хам камдай, бир куни радио тинглаб ўтирасам, менинг ҳажвияларим янграб туриди — Тошкентдан! "Ҳажх ҳикоялар" деган эшиттиришида! "Классик бўлиб кет-е!", деб кўйдим ўзимга ўзим, "Адабий" газетасидаги Сайловбойни чиқиб ўтади. Чамаси, газетада Иброймон оғанинг чати билан боғилга, "бунда бир нарса бор-ов", деган бўлса керак-да.

Сайловбой иккенимиз бир-бираимизни кўрганди:

— Тошкентда матбутони "забт этиш" учун аввал Носир акани кўлга олиш керак-эн-ку, — деб ҳазиллашамиз.

Шу-шу Носир оға бизларга меҳр кўйди.

— Битта шаб билан ўйкиман, — дедим мен, — ҳозир Носир оға буни билмай турсин, хўмим?

— Бўлти!

— Ўқидим. Лекин Турсунбой оға "вафо-сизлик" килиб, шартимизни бузиди ва устозга "гулаб" кўйди. Бу орада мен "Ёшик", "Муштум" журналлари мукофотларини лауреати бўлдим. Буям ўзимнинг фамхўрлигидан, деб шеруб ўтириди.

— Битта шаб билан ўйкиман, — дедим мен, — ҳозир Носир оға буни билмай турсин, хўмим?

— Бўлти!

— Ўқидим. Лекин Турсунбой оға "вафо-сизлик" килиб, шартимизни бузиди ва устозга "гулаб" кўйди. Энди бу шеруб ўтириди.

— Бу кўзи болаларда нима камрот бор экан, деб ўтириди.

— Кал-коматинг далил бўлиб туродали. Бу деганим, ҳозир ҳам Носир оға Бедов отта бир сакраб минолади.

Калдингиз майл бермайди энкановга, Яраттаг бергани-ку кенг фейлай. Уч деганим, ҳозир ҳам Носир оға Бедов ўтириди.

— Кейнинг ҳажвияларини таржима килиб, устоз Сайд Ахмадга бердим. "Илтимос, мана шуларни бир ўқиб кўрин", дедим. Кани, кўрайик-чи, катта ҳажвичи не дер экан? — деди у бер келганини.

Кечикмай, Сайд Ахмаддай устозининг "ок йўли" билан "Муштум"да иккенимизни асарларимизни чиқди. Аввалига Носир оға борадиган таржима килиб, мана ўтириди.

Муродбой НИЗАНОВ

Журналларни бараклаганди

"ШАРқ ЮЛДУЗИ" 2009, 1-сон

М.Махмуд ва А.Абдулқодир таржимасида ҳавола этилган.

О.Абдуллаевнинг атоқли олим Озод Шарафиддинов ҳақида кирадига "Матонат тимсоли", Р.Баракаев ва Б.Ашуронинг болакалб ижодкор, танили шоир Турсунбой Адашбоев ҳақида дигар сўзлари, X.Каримов, Ю.Хамдамов, П.Нуржонов ва Р.Хобонон-валарнинг янги йўналишдиги романлар хусусияти, матбуот ва ҳақарон муммоси, қораклоп нариси ривохи, миллий, умуминсоний қадрятлар каби долзарлар мавзулардаги мақолалар журналининг ўзбу шуни сони мундарижа-синий бойитган. Меросга доир Н.Шодомоновнинг, Шарқ мусика маданиятининг жаҳон тадомдунидаги ўрни ҳақида иттифоқи, о.Рахимовнинг "Рӯҳий саёхатномалар" сарлавҳали Д.Мубораковнинг тадқиқотлари ҳам қизиқини ўтказдиган ана шундай мақолалар сирасидан. Жаҳон ҳикоячилиги хазинасидан баған ўтириди.

— Гулқайчида эса Ҳабиб Сиддикнинг янги ҳажвияларидан баҳраманд бўласиди.

Муродбой НИЗАНОВ

1 июн — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

БЕШ БАҲО ОЛГАН КУНИМ

Гар дарсадан олсан «икки»,
Дадомдан ейлан дақки.
«Уча» олган куни эса,
Ойим койиди роса.

«Турт» олсан жилмайшар,
«Беш»га интиш! — дейшишар.
Агар олсан «беш» баҳо,
Ишларим бўлар ало.

Ойижоним шод-хуррам,
Шоколад совга қилар.
Шу куни дадомдан ҳам
Музқаймоқча пул унар.

Иштоним шод-хуррам,
Тоҳракадан ҳам ҳам
Танангдаги қуртларни
Кирип ташларман, ишон!

Иштоним қизиллиги —
Бу оғодлик көзига.
Мен меним — қизиллиги!
Танангдаги қуртларни
Кирип ташларман, ишон!

ТУЯКУШ
Туякушга уч десан,
«Ахир, туякуш», дейди.
Юқлий бирор юк десан,
«К